

נחמרת יצחק

בסייעתא דשמיא | נשא תשפ"ב | גליון מס' 145

פרפראות

בני מררי למשפחתם לבית אבתם וגו', (ד' כ"ט).

לכאורה צריך ביאור שינוי הלשון שמצינו בפקודת

בני מררי ממה שכתוב אצל בני קהת ובני גרשון.

דהנה אצל בני קהת כתיב נשא את ראש <<<

ישראל, וצריך ביאור מהו.

ב

איתא בשולחן ערוך (אורח חיים סימן תצ"ד סעיף א'), וזה לשונו, ביום חמישים לספירת העומר הוא חג שבועות, וסדר התפילה כמו ביום טוב של פסח, אלא שאומרים, את יום חג השבועות הזה זמן מתן תורתנו, ע"כ.

ועיין במגן אברהם שם, שהקשה וזה לשונו, קשה לי האיך אנו אומרים בשבועות יום מתן תורתנו, הלא קיימא לן כר' יוסי דאמר בשבעה בסיון נתנה תורה, ע"כ, פירוש דיש מחלוקת בגמרא שבת (פ"ו:), מתי ניתנה תורה, האם בששה בסיון או בשבעה בסיון, ולפי ר' יוסי ניתנה בשבעה בו, והרי אנחנו פוסקים כר' יוסי לגבי שאר דיני התלויים בזה, אם כן זמן מתן תורתנו אינו בששה בסיון, אלא בשבעה בו, ואנו עושים את חג השבועות בששה בסיון, והאין אנו אומרים זמן מתן תורתנו, הלא אינו זמן מתן תורתנו לדידן, ועיין מה שתירץ דבאמת לא פסקינן כר' יוסי, וסבירא לן שבששה בסיון ניתנה תורה, ומה דאזלינן כר' יוסי הוא רק לחומרא, עיין שם.

והנה איתא פסחים (ס"ח:), אמר ר' אלעזר הכל מודים (בין ר' אלעזר ובין ר' יהושע, אף על גב דפליגי בשאר ימים טובים לגבי דין לכם), דבעצרת בענין נמי לכם, מאי טעמא יום שניתנה בו תורה הוא, ופירש רש"י דבענין נמי לכם, שישמחו בו במאכל ובמשתה להראות שנוח ומקובל יום זה לישראל שניתנה בו תורה, ע"כ.

והנה עיין בחידושי הצ"ח בפסחים שם, שהקשה דאיך אמר ר' אלעזר דבעצרת בענין נמי לכם, משום שזה יום שניתנה בו תורה, הלא בזמנו של ר' אלעזר בן פדת היו עדיין מקדשים על פי הראיה, ואם כן לא בכל שנה היה יוצא עצרת ביום שניתנה בו תורה, בששה בסיון, דלפעמים אם שניהם (ניסן אייר) מלאים אז עצרת (שהוא יום החמישים לעומר) היה יוצא בחמשה בסיון, ואם שניהם (ניסן אייר) חסרים, אז חל עצרת בשבעה בסיון, ורק כשהם כסדרם (ניסן מלא ואייר חסר), אז חל עצרת בששה בסיון שהוא יום שניתנה בו תורה, עיין שם.

וכתב לתרץ על פי מה שכתבו התוספות בשבת (פ"ח:), ד"ה כפה עליהן הר כגיגית, שאף על פי שכבר הקדימו ישראל נעשה לנשמע, מכל מקום עדיין היה צריך לכפות עליהם הר כגיגית, שמא יהיו חוזרים כשיראו האש הגדולה ע"כ, הרי שנעשה ונשמע אמרו כבר בחמשה בסיון, (וכמו שפירש רש"י בפרשת משפטים), ומאז התחיל קבלת התורה, שהרי קיבלו עליהם לשמוע ולעשות, אמנם לא נגמר קבלת התורה עד מתן תורה ממש, שראו האש הגדולה ולא חזרו בהם.

קריאת פרשת נשא לפני שבועות (בארץ ישראל).

א

איתא בשולחן ערוך (אורח חיים סימן תכ"ח, סעיף ד'), ולעולם קורין פרשת במדבר סיני קודם עצרת, ובהמשך נתן סימן לדבר, מנו ועצרו, ובטעמא דמילתא כתב הלבוש (הובא בביאור הלכה שם), וזה לשונו, ולעולם קורין פרשת במדבר שיש בה מניין של ישראל קודם שבועות, וזהו מנו ועצרו, והטעם שעשו סימן הזה, כדי שלעולם תפסיק הפרשה הזאת בין פרשת בחקותי, שיש בה קללות התוכחה, ובין חג השבועות שהוא יום הדין על הפירות, שלא יקראו הקללות סמוך ליום הדין ויהיה לו פתחון פה לשטן לקטרג חס וחלילה, ע"כ, ויסוד דברים אלו כבר כתבו התוספות בבבא בתרא (פ"ח:), ובמגילה (ל"א:), שתכלה שנה וקללותיה לפני שנידונים על פירות של שנה הבאה, עיין שם.

ובפשטות מבואר דעיקר הקפידא הוא שיקראו פרשת במדבר לפני מתן תורה¹, אכן נראה דיש גם ענין לקרות פרשת נשא דווקא אחר קבלת התורה, והיינו דמנו ועצרו יש במשמעות שני פירושים, חדא שפרשת במדבר היא קודם עצרת, וזהו מנו ואחר כך עצרו, ועוד שעצרת היא אחר פרשת במדבר, והיינו שעצרו דייקא אחר שמנו.

ולכאורה ראייה לדבר, דהנה שנה זו (תשפ"ב), ששביעי של פסח חל בערב שבת, ובשבת שאחריה בארץ ישראל קראו פרשת אחרי, אבל בחוץ לארץ דיש יום טוב שני של גלויות היה אותו שבת אחרון של פסח, וממילא קראו הקריאה של אחרון של פסח, ופרשת אחרי קראו רק בשבת שאחריה, ויוצא שיש הבדל בין הפרשה שקוראים בארץ ישראל לבין הפרשה שקוראים בחוץ לארץ.

והנה זה נמשך עד פרשת מטות מסעי, דאז בחוץ לארץ מחברים פרשיות מטות מסעי, ולכאורה יש לתמוה אמאי אין מחברים את פרשיות אחרי קדושים ביחד, ובפרט שבשנה פשוטה מצינו שהם מחברים, ואמאי ממתנים עד פרשיות מטות מסעי.

ונראה שזה מפני שאנו רוצים שיקראו פרשת במדבר דווקא לפני מתן תורה, ופרשת נשא אחר מתן תורה, דיש ענין בזה שקריאת פרשת נשא תהא אחר עצרת².

והנה זה שבארץ ישראל יוצא שקוראים פרשת נשא לפני עצרת הלא דבר הוא³, ולכאורה יש בזה רמז מסוים, על כל פנים לבני ארץ

(1) ועי' מש"כ בליקוטי נ"י פר' דברים ע"ט.

(2) ועי' מש"כ בזה ליקוטי נ"י פר' נשא תש"פ.

(3) אכן עי' בביה"ל שם דלפעמים יוצא שגם בחו"ל קוראים פר' נשא לפני עצרת, כשר"ה חל ביום ה', עיי"ש.

והנה עיין עבודה זרה (ג.), דאיתא שם אמר ר' שמעון בן לקיש מאי דכתיב **ויהי ערב ויהי בקר יום ה'ששי**, מלמד שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית, ואמר אם ישראל מקבלין את תורתו מוטב ואם לאו אני אחזיר אתכם לתוהו ובוהו, ועיין בתוספות שם, ד"ה יום השישי, וזה לשונו, תימא למאן דאמר בשבעה בחדש נתנו עשרת הדברות, מאי יום השישי וכו' אי נמי ראויה ליתן בששה אלא שהוסיף משה יום אחד מדעתו, ע"כ, ולכאורה מבואר שאף שלמעשה התורה ניתנה בשבעה בסיון, מכל מקום בששה בו כבר הייתה ראויה ליתן, ועל שם מה שהייתה ראויה ליתן נכתב **יום ה'ששי** שתלוי באותו היום.

ועיין שם בצל"ח שהוכיח מזה, דכל הני תלתא יומי נקראים 'זמן' מתן תורה, בחמישה קבלנו עלינו נעשה ונשמע, בששה בו נתקיים עולם על המחשבה שהייתה ראויה לינתן בו ביום, ובשבעה בו הייתה קבלת התורה בפועל, ולפי זה שפיר אמר ר' אלעזר הכל מודים בעצרת וכו' יום שניתנה תורה לישראל, דבאיזה יום שיחול בו עצרת, בין בחמישה בין ששה ובין שבעה בסיון, תמיד נקרא יום מתן תורה, ובכל יום מאלו השלושה ימים ראוי שיהיה יום שמחה ובעינין לכם, ודו"ק.

ועיין עוד שם שכתב, לתרץ בזה קושיית המגן אברהם דלעיל, שהקשה איך אנו אומרים בחג השבועות יום מתן תורתנו, אכן לפי המבואר אתי שפיר דהרי איזה יום שיהיה הרי הוא נקרא זמן מתן תורתנו, דגם בששה בסיון הוא זמן מתן תורתנו.

וכתב עוד שם, שאפשר שלזה רמז ההוא גלילאה (שבת פ"ח). בריך רחמנא דיהיב אוריין תליתאי וכו' ביומא תליתאי, דיומא תליתאי פירוש הנך שלושה ימים, ודו"ק.

ג

ומבואר דבמתן תורה היה בו שלושה שלבים, שנמשכו שלושה ימים, קודם היה מה שאמרו נעשה ונשמע, וזה היה התחלת קבלת התורה, ומשום הכי זכו ישראל להכתרים, וכמבואר בשבת (פ"ח),

שבשעה שאמרו ישראל נעשה ונשמע ירדו מאה ועשרים ריבוא מלאכים וקשרו לכל אחד שני כתרים, אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע, ואז זכו להיות במדרגה של אדם הראשון לפני החטא, עיין שם.

השלב השני הוא, יום ששה בסיון, שאז הוא היום הראוי לקבלת התורה בעצם, וביום ההוא חוזר בכל שנה ושנה לאותו מצב שאם ישראל מקבלים את התורה מוטב, ואם לאו היה העולם חרב, וכמבואר בעבודה זרה (ג.), שזהו הוא דכתיב **יום ה'ששי**, עם ה"א הידיעה, ועיין מהרש"א שם שפירש שיום זה הוא לדורות, וזה לשונו, קבע השם יתברך, אותו יום חמישים, שבועות, כי יראת חטא קודם לחכמה במעלה ובזמן, ובזה יתורץ קושיית התוספות דלמאן דאמר נמי בשבעה בו נתנה תורה, הזכיר כאן יום השישי מראש חודש, לפי שהוא עיקר כי בו נקבע השבועות לדורות, וק"ל, ע"כ.

והנה בזה יש לבאר מה שכתב בספר תולעת יעקב, (הובא בשל"ה הקדוש) שביום זה שבו נידונים על פירות האילן, שזה הנשמות פירות של עץ החיים וכו', שנידון על ביטול תורה, וכו'.

ולכאורה צריך ביאור מה שייך ביטול תורה ליום זה, אלא נראה דמה שנידון ביום זה הוא אם העולם יתקיים או לא, וכמו שהיה בזמן מתן תורה, שזה יום ה'ששי, אם מקבלים ישראל את התורה מוטב, ובזה נידון בכל שנה ושנה, והיינו ביטול תורה היינו אם יקבלו את התורה, ובזה יקיימו את התורה, או יבטלו אותה, בזה שלא יקבלו.

4) וז"ל, ודע כי כמו שבראש השנה רצה הקב"ה להשיג ולדרוש מעשה בני האדם, כי הוא יום הבריאה הראשונה וחדוש העולם, וכמו שתקנו לומר זה היום תחלת מעשיך, כדברי ר"א שאמר בתשרי נברא העולם, כן רצה ביום מתן תורה, שהוא מורה על חדוש העולם, להשיג ולדרוש על מעשה העולם, ולדון על פירות האילן, כדאיתא בפ"ק דר"ה (ט"ז), בארבעה פרקים העולם נדון וכו' בעצרת על פירות האילן, וכבר בארנו כי הפירות ההם הנשמות הפורחות מאילנו של הקב"ה, והעולם נידון ביום זה על התורה שנתנה בו שבטלו עצמם ממנה, והוא אמרם על פירות האילן שלא השלימום בתורה ובמצות בראוי, ע"כ

פרפראות/המשך

ראובן הבכור, וכותבים אותם בפנקס אחד שני, ואחר כך מבררים שמות בני שמעון המפוזרים בפנקס האחד, ומעתיקים אותם בפנקס השני אחר ראובן, וכן על דרך זה עד תשלום כל אחד עשר שבטים, ואחר כך כל הנשאר בתוכם בפנקס האחד, לא היו צריכים להעתיקם בפנקס השני, כי נשאר שם מבוררים לבדם ונודעים שהם מבני נפתלי האחרון שבכולם, ולכן בכל האחד עשר שבטים נאמר בהם **לבני**, שהיה הקורא בפנקס האחד אומר לסופר פלוני בן פלוני תחברנו לחלק בני ראובן, הנכתבים בפנקס השני, וכיצא בזה בשבט שמעון, וכיצא, אבל הנשארים באחרונה היה אומר לסופר אלו הנשארים כלם הם **בני נפתלי**, ע"כ.

ואפשר דכן היה גם אצל שבט לוי, שבתחילה היו כל בני לוי נכתבים יחד בספר אחד, ועכשיו כשבא משה למנותם למשפחותם נשא את בני קהת מאותו בספר, ומנאם בפני עצמם, ואחר נשא גם את ראש בני גרשון בפני עצמם, אכן אחר כך כשבא לרשום את רק בני מררי, הרי היו כבר מבוררים לבדם, ולא היה צריך לבררם, ומשום הכי כתיב **בני מררי** סתם, שרק הם נשארו, ודו"ק.

בני קהת מתוך בני לוי, וכן אצל בני גרשון כתיב **נשא את ראש בני גרשון גם הם**, מה שאין כן אצל בני קהת כתיב סתם **בני מררי למשפחתם** וגו', בלי הציזוי של נשא את ראש וגו', וצריך ביאור.

ונראה לבאר כעין מה שכתב האריז"ל בביאור הפסוקים בפרשת במדבר, אהא דכתיב בני נפתלי, ולא כתיב כמו בשאר השבטים לבני, (לבני שמעון לבני גד וכו')⁽¹⁾, ובנפתלי כתיב בני נפתלי, בלא למ"ד, וזה לשונו, בשער הפסוקים שם, ראוי לדקדק כי בכל השבטים נאמר בהם **לבני שמעון, לבני גד**, בלמ"ד, ובשבט נפתלי לבדו נאמר בלא למ"ד, **בני נפתלי**, והענין הוא כי בהיותם חפצים לדעת מספר בני ישראל, היו הנשיאים עם הסופר שלהם סובבים במחנה ישראל מאהל לאהל, ושואלים כמה נפשות באהל הזה, וכותבים פלוני בן פלוני משבט פלוני, פלוני בן פלוני משבט פלוני, וכשנגמר כתיבתם לקחו הפנקס ההוא המעורבב משישים רבוא בני אדם, והיו מבררים תחילה מביניהם כל האנשים שיש משבט

(1) והא דכתיב אצל ראובן ויהיו בני ראובן, י"ל משום שזה תחילת הפרשה, וע"י.

והשלב השלישי היה בשבעה בסיון, שאז הייתה קבלת התורה בפועל, שאז קיבלו את התורה.

ד

והנה יש לדון בהא דאמרין שיש לקרוא פרשת נשא אחר מתן תורה, על איזה בחינה של מתן תורה איירי, האם משום נעשה ונשמע, או משום שהיה ראוי לקבל בו את התורה, או משום שקיבלו בו בפועל את התורה.

ובפשטות יש לומר משום שאמרו נעשה ונשמע, דהנה פרשת נשא היא הפרשה הארוכה ביותר בתורה, ואם כן כשקוראים פרשה זו אחר מתן תורה, מראה בזה החשק והרצון לקבל את התורה, שמקבל עליו כמה שיותר, והיינו נעשה ונשמע⁵.

ה

והשתא ניחזי אנן, דהנה מצינו מעלה יתירה לגבי שבת שאחר חג השבועות, דעיין יומא (כ"א.), דקחשיב הניסים שהיו בבית המקדש, וקאמר התם דהיה שם עוד נס, שזה הנס של לחם הפנים, שאף על פי הלחם היה מלפני תשעה ימים, עדיין היה הלחם חם כביום הלקחו, ומבואר בגמרא שם שכולם ידעו מהנס הזה, על ידי שהיו מגביהים את השולחן לעולי רגלים ואומרים להם 'ראו חבתכם לפני המקום שסילוקו כסידורו'.

והנה הא שהיו צריכים להגביה את השולחן כדי להראות לעולי רגלים, עיין בריטב"א שם שכתב שהטעם הוא שהרי אי אפשר לסלק

(5) ועי' מש"כ בזה בליקוטי נ"י תש"פ.

הלחם מעל השולחן אלא ביום השבת, ורוב הרגלים אינם ביום השבת עצמה, עיין שם.

אכן עיין בשו"ת הרדב"ז (חלק ו' סימן ב' אלפים קע"ח), שביאר איך הראו הלחם לעולי רגלים כדי שיראו את הנס, וזה לשונו, אלא כך היא הצעתן של דברים כי בשבת שבתוך המועד סמוך לסידור לחם הפנים היו מגביהין את השולחן ומושכיין אותו מעט לצד פתח ההיכל, כדי שיראו אותו מרחוק, שהרי היה נתון לצד צפון, ועדיין הוא לפניהם, אבל לא היו מניחין אותו לחוץ, ומיד היו הכהנים מסדרין הלחם החדש ומוציאין הישן, ומראין אותו לעולי רגלים ראו חבתכם לפני המקום, שעברו עליו שמונה ימים ועדיין הוא חם, והוא עושה נס זה שאתם חביבין לפניו, ע"כ.

והנה תינח בפסח וסוכות שיש בהם שבת שבתוך המועד, שאפשר שהעולי רגלים יראו נס זה, אבל בעצרת הרי אינו אלא יום אחד, ולא תמיד היו יוצא בשבת, ועל זה כתב הרדב"ז שם, וזה לשונו, ואפילו בעצרת אם לא חל בשבת אפשר היו מתעכבים לראות הנס, ע"כ, מצינו שאחר שבועות היו מתעכבים עד אחר שבת.

והנה יש לדון בשנה כזו, שעצרת חל ביום ראשון, אם כן כל העולי רגלים כבר הגיעו לפני השבת, אם כן יש לומר שכבר בשבת זו שלפני עצרת כבר אפשר להראות להם הנס של לחם הפנים שהיה חם כביום הלקחו, ולהראות חביבותם לפני המקום, ודו"ק.

אכן נראה שכדי שנזכה לראות חביבותינו שלפני המקום, צריך שיהיה חיבה גם מצד בני ישראל, והנה בכל שנה יש לומר שהחיבה היא בזה שקיבלו התורה, אך לפני עצרת איזה חיבה יש מצד בני ישראל, שעל ידי זה יוכלו לזכות ולראות חבתם מצד המקום.

פרפראות/המשך

וגו', ועיין מה שביראנו שם שמצינו אצל בני קהת שחוץ ממה שמינו אותם לשאת את כלי הקודש, בנוסף לזה היה עוד ציווי מיוחד שלא יבואו לראות כבלע את הקדש.

ולכאורה מבואר שיש שתי בחינות של פקידה, אחת מלשון ספירה, לספור אותם, ואחת מלשון מינוי, למנות אותם על הציווי שלא יבואו לראות כבלע את הקודש, והנה לגבי המינוי כתיב בני קהת, אכן לגבי הציווי של **ולא יבואו לראות** וכו' כתוב **משפחת הקהת?**

ובטעם הדבר נראה, דבני קהת אינו מורה על דבר מיוחד מצד עצמם, אלא שהיו מיוחסים מחמת אבותם, אכן כשקורא אותם **משפחת הקהת**, זה מורה על חשיבות מצד עצמם, ורק מעלה זו של **ולא יבואו לראות** וכו', זה מעלה בפני עצמה, ודו"ק.

והנה מה שהזכיר כאן **אלה פקודי משפחת הקהת**, נראה שכולל כאן את שני הציוויים גם מה שמינו אותם, וגם הציווי השני שלא יבואו לראות וכו', ומשום הכי הזכירם כאן **כמשפחת הקהת**, ודו"ק.

***

אלה פקודי וכו' אשר פקד משה ואהרן על פי ה' ביד משה, (ד' ל"ז).

הנה אם נדקדק נראה שרק אצל בני קהת ובני מררי כתיב בהם על פי

ולכאורה מדויק גם כן הלשון דכתיב אצל בני קהת, **נשא את ראש בני קהת 'מתוך בני לוי'**, והיינו מתוך אותו ספר של בני לוי.

וכן יש לדייק גם הא דכתיב אצל בני גרשון, **נשא את ראש בני גרשון 'גם הם'**, ולכאורה צריך ביאור מה הפירוש **גם הם**, ועיין רש"י שכתב, וזה לשונו, כמו שצויתין על בני קהת, לראות כמה יש שהגיעו לכלל עבודה, ע"כ, ויש לומר כנזכר שכמו שאצל בני קהת היה **מתוך בני לוי**, פירוש מאותו הספר של בני לוי, כך גם אצל בני גרשון, **גם הם**, צריך שיהיו **מתוך בני לוי**, פירוש מתוך אותו ספר של בני לוי, מה שאין כן בני מררי אצלם לא היו צריך נשא, 'מתוך בני לוי', שהם היו הנשארים באותו הספר, ודו"ק.

***

אלה פקודי משפחת הקהת, (ד' ל"ז).

ולכאורה צריך לבאר אמאי כשהזכיר כאן בני קהת הזכירם **כמשפחת הקהת**, ולא בני קהת, וצריך ביאור שכתוב לפני זה **ויפקד משה** וכו' **את 'בני הקהת' למשפחתם** וגו', וכן בציווי (פרשת במדבר), כתיב **נשא את ראש בני קהת** וגו', וכן שאר בני לוי קראם בני, וכמו שכתוב **בני גרשון בני מררי**.

אכן נראה דהנה בסוף פרשת במדבר כתיב **אל תכריתו משפחת הקהת**

ונראה על פי מה שכתב המהרש"א בסנהדרין (מ"ג), דאיתא התם אמר ר' יהושע בן לוי כל הזובח את יצרו ומתוודה עליו מעלה עליו הכתוב כאילו כיבדו להקב"ה בשני עולמות, עולם הזה ועולם הבא, דכתיב **זובח תודה יכבדנו**, ועיין מהרש"א שכתב, וזה לשונו, כל הזובח את יצרו כו', רצה לומר הכובש את יצרו וכו' ועל פי דרך זה יתיישב מה שאמרו פרק מפנין (שבת קכ"ט:), מעלי יומא דעצרת נפיק ביה זיקא ושמיה טבוח, דאי לא קבילו ישראל התורה היה טבח להו לבשרייהו, דלכאורה קשה דלא היה לו לקרותו טבוח אלא טובח שבא לטבוח אחרים, אבל לפי מה שאמרו הכא שהכובש את יצרו ומנצחו הוא זובח יצרו, במתן תורה נמי, דודאי ההוא זיקא שהוא השטן הוא יצר הרע הוא רוח מלאך המות שבא לטבוח את ישראל, אילו לא קבלו התורה, אבל כיון שקבלו התורה וכבשו את יצרו הרי

אדרבה זבחו ישראל את היצר הרע ושפיר מקרי טבוח, ע"כ.

ומבואר שעל ידי קבלת התורה של ערב שבועות שזה חמישה בסיון, על ידי קבלה זו זוכים לשחוט היצר הרע, ובזה מכבדים להקב"ה בשני עולמות, עולם הזה ועולם הבא, ויש לומר שזה מה שגורם שאנו נעשים חביבים לפני המקום, ודו"ק.

ונראה דענין זה של חביבות מרומז גם בקריאה זו של פרשת נשא, דהנה פרשת נשא היא הפרשה הארוכה ביותר בתורה, ומיד אחר קבלת התורה קוראים פרשה זו להראות בזה חביבותנו לדברי התורה שאנו מקבלים עלינו יותר ויותר, ובזה גופא זוכים את היצר הרע, ולפי זה שפיר קוראים פרשה זו כבר מחמישה בסיון, שאז יש קבלת התורה מצד החביבות שיש לנו להקב"ה, שאמרו נעשה ונשמע, וכבר ראוי לקרות פרשת נשא.

פרפראות/המשך

והנה עיין בשפתי חכמים, שהקשה, וזה לשונו, ואם תאמר והא לעיל פירש רש"י שכל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין שהוא מביא לידי ניאוף, ע"כ, הרי שלצער עצמו מן היין הוא דבר ראוי, ואם כן אמאי צריך כפרה על שציער עצמו מן היין, ועיין שם מה שתיירץ².

והנה אפשר לומר שמה שאמרו שכל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין, פירוש דכאן איירי באדם שבא לבית המקדש, ובדיוק כשבא לשם אחר כל ההכנות שעשה שעזב את ביתו וטרח לעלות לבית המקדש, ובדיוק כשנכנס לבית המקדש ראה סוטה בקלקולה, היינו שהקב"ה, שהוא מסבב כל הסיבות, זימן שבאותו רגע יראה דבר זה, יש להבין מזה שהקב"ה מראה לו לאדם זה מה הוא צריך לעשות כדי להתקרב אליו יתברך, ואין זה מקרה שהזדמן לו שראה סוטה בקלקולה, אלא שיש כאן איזה הוראה מלמעלה שאדם זה יקח מוסר ממנו כדי לתקן מעשיו, וזה הפירוש כל הרואה סוטה בקלקולה, פירוש שהקב"ה מראה לו שהוא צריך להזיר עצמו מן היין שמביא לידי ניאוף, שאדם זה צריך לעבוד על עצמו שלא יבוא לידי ניאוף, פירוש שיש לו חסרון מסוים בנפשו שהוא יכול להיכשל בניאוף, ומשום הכי צריך שיזיר עצמו מן היין, ודו"ק.

ויוצא שמה שצריך להזיר עצמו מן היין, אין זה משום מעלת האדם, אלא דווקא משום שיש בו איזה שהוא פגם שצריך לתקנו.

והשתא יש לבאר אמאי הוזכר פסוק זה דווקא בניזיר שנטמא, פירוש דבעצם פרשה זו איירי במי שצריך לקבל על עצמו נזירות כדי לתקן נפשו שלא יבוא לידי ניאוף חס וחלילה, והנה דייקא נזיר זה לא נזהר ונטמא למת, אם כן אדם זה לא די שלא תיקן מה שצריך לתקן, אלא אדרבה עוד נכשל יותר, ובעצם מה שקיבל על עצמו לא לשתות יין שהיה צריך להיות לתועלת היה לשווא, ועכשיו בוודאי צריך כפרה על שחטא על הנפש, פירוש על נפשו שלו, על הסיבה שגרם שיצטרך לצער עצמו מן היין כדי לתקן עצמו, ועכשיו שציער עצמו בכדי, צריך כפרה, ודו"ק.

² ובעצם זה קו' התוס' ב"ק (צ"א:), ועיי"ש מה שתי' ר"ת, ודו"ק.

ה' **ביד משה**, אבל אצל בני גרשון לא הוזכר שהיה ביד משה, רק כתיב **אשר פקד משה ואהרן על פי ה'.**

ואפשר לפרש כפי מה שביארנו לעיל, שבתחילה היו כל הלויים כתובים בספר אחד, ואחר כתבם כל משפחה בנפרד בספר השני, והנה רק בבני קהת ובני גרשון היה צריך לבררם משאר הלויים הכתובים שם, אבל בני מררי נשארו באותו ספר באחרונה לבדם ולא היה צריך לבררם כנזכר.

ונראה לבאר ש**ביד משה** פירוש שכולם היו באותו ספר שהיה ביד משה.

ולפי זה מיושב דבתחילה כשבא למנות בני קהת היו כולם **ביד משה**, פירוש שכל הלויים היו רשומים בספר שהיה ביד משה, אכן כשבא לפקוד את בני גרשון, כבר לא היו כולם ביד משה, ששמות בני קהת כבר נמנו בספר השני, מה שאין כן כשבא לרשום את בני מררי בספר השני כבר היו שוב כולם ביד משה, ולכן גם אצל בני מררי כתיב **ביד משה**, ודו"ק.

***

וכפר עליו מאשר חטא על הנפש, (ו' י"א).

פירש רש"י וזה לשונו, **מאשר חטא על הנפש**, שלא נזהר (הנזיר) מטומאת המת, רבי אלעזר הקפר אומה, שציער עצמו מן היין, ע"כ.

ולכאורה מבואר ברש"י שני פירושים באיזה **נפש** מדובר כאן, האם זה נפש המת, או שזה נפש הנזיר עצמו, דלפי הפירוש הראשון **שחטא על הנפש** פירוש שנטמא לנפש המת, משום הכי צריך כפרה, לפי ר' אלעזר הקפר, **שחטא על הנפש** פירושו נפש של הנזיר עצמו, שמכיון שחטא בנפשו, שציער עצמו מן היין, משום הכי צריך כפרה.

הנה מה שהנזיר צריך כפרה על שציער עצמו מן היין צריך ביאור, חדא אמאי נכתב דווקא בניזיר שנטמא במת, לכאורה כל נזיר יצטרך כפרה על שקיבל על עצמו לא לשתות יין, והיה צריך ליכתב בקרבן נזיר טהור.

ועוד צריך ביאור אמאי נחשב מה שמנע עצמו מלשתות יין **חטא על הנפש**, אמאי קשור בנפשו של הנזיר.